

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Po kmetu — k narodu

Nekje je nekdo zapisal (— modrost raste te dni kakor glave v zeljnih —), da smo v Jugoslaviji ustvarili ljudje tri narodnosti mesto ene. Narod vendar ni pravda, ki bi jo bilo mogoče razvleči na tri ali pa strniti v eno! Dragi moji, narod je sila, ki zakone ustvarja in narekuje, nikoli in pod nobenim pogojem pa slepa gmota, ki bi jo zakon lahko stisnil v poljubno obliko.

Ne mi, ampak zgodovina

Tistim, ki tega ne vedo (— v naših vrstah takih ljudi itak ni —!), bodi povedano, da smo se Slovenci že pred več kot 1000 leti čutili — če govorimo z današnjimi izrazi — kot samostojen narod. Dejstvo, da smo že zgodaj v 9. stoletju po Kristusu radi tuje sile izgubili svoje narodne vojvode, na tem nič ne spremeni. Zgodovina, ki nam o tem pripoveduje, nam hkratu sporoča, da so se naši dedje proti tuji sili junaško in vztrajno borili in da so podlegli šele silni premoči tujcev. In kljub temu smo ostali še vedno Slovenci. To je dejstvo, to je suha stvarnost, nikdar pa ne teorije, ki bi si jih kdorkoli hotel ustvariti v svojo korist. Narod namreč ni in nikoli ne sme postati predmet spekulativne trgovine, ampak je suverena etična vrednota, ki mora in hoče vršiti svoje poslanstvo.

Ne ribarite v kalnem!

Za nas je to jasno brez razmotrivanja in dokazovanja. Če smo na tem mestu spregovorili o tem vprašanju, nismo tega storili zato, ker bi pri nas ne bilo jasnosti, ampak radi tega, ker je nastala okrog pojma narod taka zmeda na splošno, da kmažu povprečen človek ne bo vedel, ali je tič ali miš.

V razburkanih časih, kakor jih preživljamo mi, se vedno rado zgodi, da se pojavijo ljudje, ki hočejo zmedo izkoristiti zase po starem reku, da je v kalnem dobro ribariti. Tako se godi tudi pri nas. Ljudje telovadijo s slovenstvom in jugoslovanstvom kakor športniki z žogo. Vprašanje nastane: Čemu tako početje, ko je za vsakega pametnega človeka stvar jasna?

Odgovor je preprost. Na vrata trka kopa vprašanj, ki se jim ti ljudje ne upajo blizu. Pred nami se vsak dan naniza vrsta težkih nalog, od katerih dobre ali slabe rešitve zavisi narodovo življenje. In teh nalog se razni ljudski apostoli ne upajo načeti.

Samo iz te malodušnosti, iz nesposobnosti in iz bojazni za varnost lastne kože je toliko modrovanja o narodu in narodih.

Kaj pa med tem narod? Kaj kmet, ki je stržen in mozeg naroda? Ta poslušaj te čudne apostole — in molči. Narod gleda po svetu, odmevi raznih dogodkov udarjajo na njegovo uho — in ga je strah. Kam naj se obrne, kako naj stopi, kje naj išče tal? Kdo mu reši zem-

ljo, kdo mu s pravilnim vrednotenjem dela zagotovi življenje?

Proti kramarskemu branjevstvu — kmetška skupnost

V Španiji besni vojna, ki zanima radi različnosti glasov tudi nas, v Rusiji vre tako, da nihče ne vidi več na dno te silovite zakulisne borbe. Nemčija oznanja svoja gesla, Italija razpreza svoje mreže. Vse to naš narod ve in čuti ter samo išče in kliče ljudi, ki bi znali veslati po teh silnih valovih in krmariti ladjo tako, da jo pripeljejo v varne pristane.

In tej narodni poglavitni zahtevi in potrebi ne bomo nikoli zadostili s kramarskim branjevstvom! Slovenski ljudje, ki govorijo o jugoslovanstvu (— nam je to kot državen in kmetško-skupnosten pojem tako sveto, da ga niti nočemo po nemarnem imenovati —) in lomijo kopja v boju z vetrom, pa ne najdejo niti pota k svojemu narodu niti okna, da bi spoznali njegove temeljne potrebe in jim skušali zadostiti, so vitezi žalostne postave.

Kako naj vodi Jugoslovane in jim kaže pot v bodočnost človek, ki ne obsega niti slo-

venstva? Kopicje vprašanj bi lahko nanizali na to edino, vendar naj to zadostuje. Iz odgovora nanj že sama po sebi sledi ugotovitev, da ni mogoče o širših enotah govoriti z uspehom, dokler niso urejeni posamezni sestavni deli.

Slovenska naloga

Te dele zbrati in sestaviti v našo enoto — je za nas in vsakogar, ki hoče dobro, naša slovenska naloga. Doslej smo jo vršili slabo, zadajji pojavi med nami kažejo, da bi svoje delo radi še poslabšali.

Če pa je komu kaj na tem, da našo trditve ovrže, bo moral pač priznati, da ni naroda brez zemlje. In zemlja ni vredna nič brez tistega, ki jo obdeluje. Obdeluje in iz nje pridobiva hrano za vse — le kmet.

Če torej hočemo delati narodno, moramo delati kmetško. In če hočemo pomagati narodu, moramo pomagati kmetu. Njega zdržiti, njega dvigniti, njega prebuditi in vsestransko usposobiti, to je slovenska naloga.

Kdor naglašja, da je Jugoslovan, naj najprej z uspehom opravi to nalogo svojega rodne krova. Vabljeni so vsi, sprejel ali odklonil pa jih bo po delu naš — kmet!

Mezde naših delavcev izvor bede delavca in kmeta — izvor bogastva delodajalca

Pred nami so uradni podatki o mezdah delavcev v zadnji dobi. Ti podatki izvirajo z obeh strani, ki sta si v industriji očitno nasprotni: industrijcev in delavcev. Eni in drugi so podali iste številke, zato jim zanesljivosti ne manjka. Poleg tega nam vsakdanje opazovanje potrjuje, da so resnične. Iz resničnih dejstev pa se da sklepati tudi na druga resnična dejstva in možnosti, ne da bi se bali, da bi taki sklepi utegnili biti zmotni.

Kakšna mora biti mezda

Osnovno pravilo je, da mora delavska mezda biti tolikšna, da prehrani telo in dopusti uživanje kulturnih dobrin. Brez tega noben človek ne more biti koristen član človeške družbe. Ni pa dovolj, da more od plače živeti samo posameznik. Narod se obnavlja, izpopolnjuje in veča le z novimi ljudmi. Zato mora biti višina mezde taka, da je zadostna za družino 4—5 članov. Družina je naravna enota, ustvarjena za ohranitev ljudstev in držav.

Delavske mezde v letu 1936.

Jugoslavija šteje približno 630.000 zavarovanih delavcev. Dnevne mezde so znašale:

za 37.000 delavcev do din	8—
za 98.000 delavcev od din	8— do 14—
za 137.000 delavcev od din	14— do 20—
za 114.000 delavcev od din	20— do 28—
za 124.000 delavcev od din	28— do 48—
za 73.000 delavcev	čez 48—

V prvem oddelku je večina vajencev, pa tudi približno 20.000 ljudi, ki so dorasli in torej sposobni za vsako delo.

Povprečne mezde od 1930—1935

Povprečne mezde so tiste, ki se podajo iz celotnega zaslužka, podeljenega s številom uslužbenih, in so torej računene tako, kakor da bi vsi enako zaslužili. Bile so:

v letu 1930	din 28—
v letu 1931	" 26—
v letu 1932	" 24—
v letu 1933	" 23—
v letu 1934	" 22—
v letu 1935	" 21—

Vsak posameznik tedaj, ki je prejemal plačo, je od leta 1930 do 1935 izgubil približno 22 procentov ali eno petino. Te številke pa veljajo le za dneve, ko so delavci delali. Poudariti je posebej, da tudi delavci, ki delajo

v gotovih letnih časih (zidarji in drugi), niso zaslužili več, temveč marsikje še manj kot delavci, ki so stalno zaposleni. V Sarajevu so dognali, da več kot polovica družin zidarjev ni imela ničesar za zajtrk, ena desetina celo ničesar za kosilo in preko desetine ničesar za večerjo.

Mizarski pomočnik je zaslužil l. 1930 letno din 17.000—, l. 1932 še din 9.000—, a l. 1933 samo še din 4.000—.

Kaj pomenijo te številke?

Te številke porazno slikajo razmere sloja, ki je, če je dobro ali vsaj primerno plačan, najboljši odjemalec kmeta.

Porazno pa slikajo še zlasti položaj kmeta-delavca, človeka, ki je z eno ного ostal na svoji grudi, z drugo pa se podal v industrijo.

Skoro polovica jugoslovanskega delavstva je namreč takega in ta polovica je dobivala le toliko, kolikor je nujno rabila za golo življenje poedinca, pa seveda daleč manj kot je potrebno za družino 4 članov. Iz tega izvira strahovito pomanjkanje hrane; stanovanjska beda, bolezn, nečistost, pomanjkanje perila, posteljnine, obleke, kuriva. Od 100 družin je moglo le 60 imeti pozimi zakurjeno skromno sobo, ostalih 40 je zmrzovalo podnevi in ponoči.

Koliko denarja rabi poedinec in družina — Koliko so v resnici dobili

Mnogokrat smo čuli o tako zvanem eksistenčnem minimumu. To pomeni: najmanj, kar ti še pusti živeti. V letih 1930—1935 je bil ta sledeči:

	za poedinca	za družino
1930	din 890—	din 2.500—
1931	„ 835—	„ 2.120—
1932	„ 729—	„ 1.840—
1933	„ 639—	„ 1.620—
1934	„ 615—	„ 1.550—
1935	„ 628—	„ 1.600—

Denarne vsote, nujno potrebne za ohranitev življenja, so se manjšale edinole vsled tega, ker so bili poljedelski pridelki padali v ceni.

V resnici je imelo približno 100.000 delavcev dosti, da prežive sebe in družino; 400.000 ni imelo dosti, da preživi vsaj sebe, še manj družino.

Ko so jeseni 1935 nekaterim živežnim predmetom porasle cene, a se mezde niso zvišale, je nastopilo za delavstvo še hujše stanje. To stanje je v letu 1936 povzročilo tudi delavsko gibanje, štrajke, ki so imeli vsaj ta uspeh, da so preprečili nadaljnje padanje mezdnih prejemkov.

Gospodarska važnost mezd

Leta 1930 so znašale celotne mezde 5 milijard; od 1932—1936, torej zadnjih 5 let, so padle na približno 3 milijarde in znese izguba v 5 letih 10 milijard dinarjev.

Jugoslavija je pretežno agrarna dežela. Industrija, kolikor je je, mora prvenstveno delati za domači trg — to je za kmeta in delavca — ker za izvoz še ni sposobna. Če naj bo kmet dober potrošnik, mora dobro prodati, ker sicer ne more kupovati, kar mu nudi industrija. Delavec pa spet ne pride v poštev kot odjemnik agrarnih proizvodov, če jih ne more kupiti. Dokler delavstvo gubi letno 2 milijardi na zaslužkih, jih izgubi tudi kmet, ker ti dve milijardi ne moreta biti uporabljeni za drugo kot prehrano. Saj smo povedali, da niti l. 1930, ko je delavec prejel 5 milijard, ni imel dovolj za prehrano!

Kdo je dobil ta denar?

Industrijski izdelki so le malo padli v cenah, v primeru z ogromnim padcem delavskega in kmetijskega zaslužka skoro nič. Vsa

razlika, ki je v 5 letih nanese 10 milijard dinarjev, je torej ostala nujno v rokah delodajalcev. In od tega je šla vsaj polovica v inozemstvo. Taki so uradni podatki.

Kaj ti je jasno?

Da ni dvoma, za koga stradaš. Da ni dvoma, zaradi koga vsak dan pada vrednost tvoje domačije, radi koga ni denarja v prometu in zakaj ne prideš do kredita. Tudi ti je jasno, zakaj je tako tepeno naše denarno zadržništvo. Iz zgodovine kmetijskih uporov je že znano, da je lačen kmet bil ponižen, boječ in strahopeten. Tudi lačen delavec je segal po vsakem koščku še tako sramotno ponujenega

kruha, le da se je obdržal. In tako kmet in delavec ne predstavljata tega, kar bi morala predstavljati — moč in oblast — temveč k steni potisnjeno in razoroženo vojsko, ki se ne ve in ne more nikamor ganiti.

Ali si ob teh številkah slovenski kmet in delavec ne bi mogla enkrat odkrito pogledati v oči, stisniti rok in se sporazumeti o tem, da bosta le onadva odločala o sebi?

Kaj ne bo kmalu prišlo spoznanje, da ne moreta voditi različnih politik, temveč samo eno in to le morebiti po različnih potih?

Kaj bo ob veliki uri narod stal razbit in needin, ker se množice voditeljev ne bodo mogle sporazumeti, čeprav bi stvarno hoteli vsi eno? s. g.

Kdo ruši morale?

Vsi smo si edini v tem, da poštenje čedalje bolj propada, na njegovih razvalinah pa se obratno pojavlja krivica — bolj različno pa sodimo o vzrokih, ki povzročajo ta moralni tvor na telesu človeške družbe!

Povsem drugače gleda v življenje teoretik, ki študira problem na podlagi tiskanih podatkov med štirimi stenami, kot ga pa razvozljava praktik v borbi z valovi življenja. Marsikaj se namreč ne da z mrtvimi črkami naslikati na pole papirja, dočim v vrtincih življenja zadostuje samo bister pogled ali tenak posluš in stvar nam je že docela jasna!

Nekako tako sem ugotovil tudi te dni, ko sem slučajno govoril s sinom onega očeta, katerega zelo krivo obsoja vsa Slovenija — na podlagi neke knjige, ki se letošnjo zimo prvič čita po kmetijskih domovih in ko mi je dejal:

»Ker so vsa krajevna imena in del osebnih imen pristna in so se tudi glavni dogodki vršili približno tako kot je tam zapisano, še nihče ni dejal drugače, kot da je popisana trpka usoda naše družine. Vsak, ki v resnici pozna vso njeno zgodovino, sicer vé, da je pisatelj marsikaj predstavil drugače kot se je v našem primeru godilo, toda resnico bo ogledal zob časa — knjiga pa bo ovekovečila to, kar je v njej zapisanega: „Saj bi se potegnili za čast mojega rajnkega očeta — a mi je trda za lastni in svoje številne družine obstoj, kaj šele, da bi plačeval za onim, ki sam itak nima

drugega kot revščino v družini... no in otroci so pač pri vsem tem popolnoma nedolžni...«

»No, tudi ta je nežnejši in pravicoljubnejši kot si ga predstavljajo čitatelji one nesrečne knjige,« sem si dejal, ko sva se poslovila. Kdo pa bo opral madež, ki je padel izza plota na vso, že itak težko preizkušeno družino? Resnica pač bdi v srcih trpečnih — krivica pa se blešči na belem papirju...!

V take misli zatopljen hitim na občni zbor gospodarske organizacije — spotoma pa stopim tudi k popoldanski službi božji. Moram priznati, da sem čul pri tej priliki tako krepko obsodbo nečistih grehov, kakor le malokaterikrat doslej. V trpkem presenečenju pa sem domov grede čul obsodbo devetletne deklice, ko je razkrivala zadeve s šolske klopi ter hladno pojasnjevala okoliščine, ki so skrite celo zrelemu, a poštemu dekletu, in o katerih povprečen zemljan niti v dostojni družbi ne čveka — kaj šele, da bi si jih upal mazati na papir...! Povem naj le, da že vrabci čivkajo zgodbe o nekem kozlu, ki se v mraku zaletava in vneta mrcvari žlahtno drevo, na katerem se maje etiketa morale!

Starši! Vaši lastni otroci vam najzgovorneje dokazujejo, kdo ruši morale! Le vprašajte jih pogosteje — če vam še toliko zapujajo! V boj — dokler je še čas! Tine.

Jzročitev zaščitenih kmetijskih terjatev

Po čl. 20. pravilnika k uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov morajo vsi denarni zavodi (kreditne zadruge) izročiti Privilegirani agrarni banki v treh mesecih od dneva uveljavljenja pravilnika, to je do 31. januarja t. l., vse listine o svojih kmetijskih dolžnikih s posameznimi obračuni za vsakega dolžnika, s potrdilom o tem, da je dotični kmet in z vsemi ostalimi podatki.

Kakor poročajo iz Beograda, so pri Priv. agrarni banki kmalu spoznali, da v tem roku ne bo mogoče v celoti zadostiti predpisom, ker denarni zavodi vseh teh listin ne bodo mogli zbrati do konca januarja. Že sam obračun obresti je zelo kompliciran. Teško je tudi dobiti razne listine, zlasti potrdila o popisu posestva in potrdila o tem, da je kdo kmet. Zato je na zahtevo organizacije denarnih zavodov Privilegirana agrarna banka pristala na to, da se one listine, ki jih je težko pribaviti, lahko pozneje predložijo. Sporočila je denarnim zavodom, da morajo do 31. januarja izročiti banki vsekakor sezname svojih dolžnikov z osnovnimi, dolžniškimi listinami, kakor so menice, obveznice, zadolžnice itd. Za predložitev posameznih obračunov za dolžnike in ostalih dokumentov, kakor potrdil o tem, da je kdo kmet, potrdil o nepremičninah, sodnih

odlokov, pa je rok za predložitev podaljšan do 30. aprila t. l.

Po nadaljnjih informacijah iz Beograda je doslej centrali Privilegirane agrarne banke v Beogradu izročilo svoje kmetijske dolžnike 30 denarnih zavodov. Pri tem gre za 17.000 dolžnikov, ki dolgujejo 43 milijonov dinarjev. Le 10 denarnih zavodov je izročilo vse potrebne listine s posameznimi obračuni za vsakega dolžnika, medtem ko so ostali denarni zavodi izročili le sezname dolžnikov z menicami.

Na vprašanje, kaj bo, ako denarni zavodi v predpisanem roku ne izročijo kmetijskega portfelja Privilegirani agrarni banki s potrebnimi obračuni in dokumenti, odgovarja beograjsko »Vreme«, da bo o tem v kratkem objavljeno avtentično tolmačenje uredbe, po katerem izgube vsi dosedanji upniki kmetov (denarni zavodi), ki ne bi pravočasno izročili svojega portfelja Privilegirani agrarni banki, pravico izterjavati te dolgove odnosno obroke od svojih dolžnikov kmetov, ker je po čl. 7. uredbe z dnem uveljavljenja uredbe prenehal vsak nadaljnji dolžniški odnošaj med dosedanji upniki (denarnimi zavodi) in njihovimi zaščitenimi kmetijskimi dolžniki.

Kdo je naš dejanski zagovornik

Star pregovor pravi: »Dober prijatelj se izkaže v stiski!«

Ker se vprav dandanes nahajamo v tako obupnem položaju kot menda še nikdar doslej, bo dobro, če kljub vsem ostalim brigam pogledamo okrog sebe, da se prepričamo, koliko resničnih prijateljev imamo.

Vsi vemo, da se kmetškemu stanu godi največja krivica v tem, da kmetško delo nima skoro nobene denarne vrednosti več. Zadnja leta smo celo ugotovili, da poleg neplačanega dela tudi ničesar ne dobimo za svoj zemljiški obratni kapital — potrošeno njeno gnojilno moč (ki jo s prideiki črpamo iz zemlje). Tako smo n. pr. izračunali, da zemlji odvezamemo hranilnih snovi, in sicer: v obliki žita $\frac{1}{4}$ njegove vrednosti, v obliki suhe krme $\frac{1}{4}$ njene vrednosti, v obliki repe, pese $\frac{2}{3}$ njune vrednosti.

To pomeni, da v današnjih gospodarskih in tržnih prilikah že ne moremo več govoriti o kakem kmetškem gospodarstvu, ampak so naša »kmetška« posestva le še nekaki revirji, iz katerih prodajamo hranilne snovi (dušik, kalij, fosfor, apno, humus itd.)! Razlika je le ta, da se »kmetje« zadovoljujemo (pri pride-

lovanju krme) s 25% rezijsko od prodajne vrednosti svojega proizvoda (vključivši čisti dobiček), dočim bi zaman iskali rudarsko ali premogokopno družbo — ki bi se s takim »uspehom« zadovoljila...

Zalostno, da, nepopisno tragično je, če se nahajamo v položaju, ko nam je mogoče operirati s takimi ugotovitvami; da pa je tragika še popolnejša, v veliki meri pripomorejo listi, ki venomer poudarjajo, da zagovarjajo »kmečke« interese (Domoljub, Slov. gospodar) in ki so najbolj razširjeni na deželi — a vse doslej niso niti s prstom pokazali na to vnebovpijočo krivico, ki se godi našemu kmetijstvu, dočim so o tem pisali: naš list, »Gruda«, »Kmetovalec«, Koledar Kmetijske Matice itd. Ali ni tudi v tem najboljše izpričevalo, kdo je bolj upravičen trkati se na »kmečka« prsa in komu naj bodo, zlasti v bodoče, odprta vrata v sleherno vas in zadajo gorsko kočo?!

Motite se, če mislite, da bo kateri od teh listov naše vrstice ponatisnil ali na njihovo vsebino objektivno odgovoril; pač pa smo lahko pripravljeni, da bomo vprav vsled tega, ker smo to ugotovitev zapisali, proglašeni za eno stopnico nižje pekla, bliže antikristu in morda že nevarnejši od tolovajev...

Doma in drugod

Inž. Avgust Košutić

eden izmed prvakov b. HSS in zet pok. Stepana Radića se je koncem preteklega tedna vrnil iz inozemstva v domovino. Inž. Košutić je odšel iz naše države l. 1930. in od tedaj neprestano živel v tujini. Z njim je tedaj odšel tudi dr. Krnjević, ravno tako član vodstva b. HSS.

Zagrebski listi poročajo, da bo inž. Košutić prevzel vodstvo politične pisarne dr. Vl. Mačka, mesto obojelega Jakoba Jelašića.

Vsekakor bo inž. Košutić nadaljeval s političnim delom v hrvatskem seljačkem pokretu, kakor njegov svak Vladko Radić, ki se je vrnil pred nekaj meseci in takoj pričel izdajati tednik »Narodni val«.

Inž. Košutić je prispel z Dunaja na mariborsko postajo. Tam je ostal pod policijskim nadzorstvom, dokler ni prišlo navodilo, kako je z njim postopati. Nato je nadaljeval pot do Zagreba, kjer so ga sprejeli njegova družina, sorodniki in politični prijatelji.

Finančni odbor

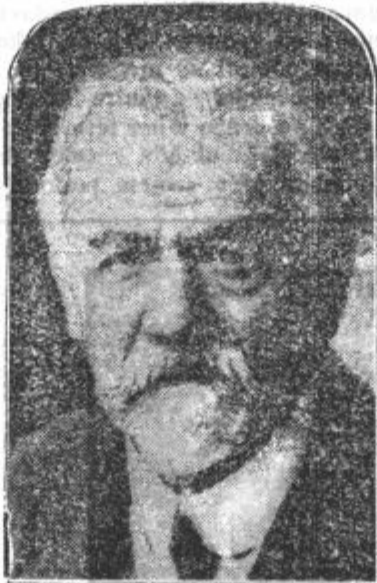
narodne skupščine razpravlja o proračunih posameznih ministrstev. Doslej so bili izglasovani proračuni vrhovne državne uprave, ministrstva prosvete, pravde, vojske, notranjih zadev in ministrstva za šume in rudnike. Poročilo odsotnega notranjega ministra g. dr. Antona Korošca je prečital minister b. p. g. dr. Miha Krek. V imenu opozicijskih poslancev je govoril inž. Nikola Kabalin, nakar so vsi opozicijski narodni poslanci zapustili sejo.

Konkordat,

mednarodni dogovor med Jugoslavijo in Vatikanom se nahaja v posebnem odboru narodne skupščine. Konkordat je bil podpisan meseca julija l. 1935. Okrog konkordata se je vnela živahna polemika. Glavno glasilo JRZ v Beogradu »Samoupravac« je posvetila tej vrsti debate uvodnik, v katerem obsoja brošure in letake, ki so izšli v zvezi s konkordatom. Na koncu članka pravi »Samoupravac«, da je treba počakati in zaupati v državno modrost onih, ki so pozvani za ureditev vprašanja o konkordatu. Vprašanje, da bo proučeno in da bo rešeno v interesu države, cerkve, vere in vsega naroda.

Banovinski svet

za dravsko banovino je sklican za ponedeljek 15. februarja. Na dnevnem redu je proračun za l. 1937./38. in uredba, ki dopolnjuje čl. 108 uredbe o občinskih uslužbencih. Banovinski odbor bo imenoval enega člana in enega namestnika v prizivno komisijo za odobritev prenosa nepremičnin v obmejnem ozemlju.

Znamenit francoski botanik, profesor Mangin, iznajditelj aparata za analiziranje plinov, ki jih vdihavajo rastline, je te dni umrl v Parizu v visoki starosti 85 let.

Društvo za ceste

V Ljubljani je bilo ustanovljeno »Društvo za ceste za dravsko banovino«. Za predsednika je bil izvoljen dr. V. Vrhunec.

Društvo je v prvi vrsti propagandnega pomena. Treba je ohraniti ceste, ki jih imamo, in skrbeti, da bodo nove zgrajene res po sodobnih načelih, temeljito premišljeno in krajevnim razmeram primerno.

V kratkem bo seja osrednjega »Jugoslovanskega društva za ceste«, ki zastopa našo državo v mednarodni organizaciji cest. Na tej seji bodo razpravljali o pomembnih zadevah, zlasti glede

zakona o cestnem fondu, o potrebnih reorganizacijah gradbenega ministrstva in še o več nujnih vprašanjih.

Važno in prav je bilo, da smo tudi Slovenci dobili tako pomembno svoje društvo, ki bo skušalo v centrali pospeševati interese naših pokrajin v cestnih vprašanjih in tako delovati za dvig in napredek Slovenije in države.

Madžarska in mi

Madžarski ministrski predsednik Daranyi se je v svojem nedavnem govoru dotaknil tudi bodočih odnosov z državami Male antante in je med drugim dejal, da je za sodelovanje potrebno dvoje:

1. Madžarska mora v vsakem oziru postati popolnoma enakopravna z vsemi sosedi in morajo prej izginiti vse kakršne koli omejitve njene državnosti in neodvisnosti.

2. One države Male zveze, ki želijo prijateljskega zblizanja z Madžarsko, morajo najprej dati madžarskim narodnim manjšinam, ki prebivajo v njihovih mejah, vse tiste pravice, ki jih predpisujejo mednarodne pogodbe o zaščiti narodnih manjšin. Pravice se morajo narodnim manjšinam zagotoviti v duhu pomirljivosti in razumevanja njihovega položaja.

Kakor tudi zvenita ti dve zahtevi skromno in skoraj samo po sebi razumljivo, bo vendar vedel, kako daleč je še do iskrenega sodelovanja s to državo, kdor pozna politično zgodovino Madžarske.

Milijon ljudi brez strehe

O siloviti poplavni katastrofi v Ameriki smo že zadnjič kratko poročali.

Veletok Mississippi in reka Ohio sta tudi pozneje še naraščali in je poplavljenno ozemlje doseglo tako razsežnost, da je okrog milijona ljudi brez strehe.

Mnogo mest so morale oblasti izprazniti. Število smrtnih žrtev gre v sto in sto, a še vedno narašča. Bolnice v Louisvillu in Kentuckyju so prenapolnjene. Škoda znaša po prvi cenitvi nad 400 milijonov dolarjev, oziroma v naši valuti kakih 20 milijard dinarjev.

Zdaj preti druga nevarnost, namreč izbruh kužnih bolezni. Povsod primanjkuje kuriva in pitne vode, stisko pa še povečuje silovit mraz.

Strašna zima

Pri nas je letos zima izredno mila in blaga. Iz nekaterih krajev pa poročajo o izredno hudi zimi.

V Črnem morju so se pojavile tako silne ledene gore, da je ogroženo parobrodništvo. V bližini romunske meje vlada na obali Črnega morja mrz 30 stopinj, v Moskvi pa celo 40 stopinj, radi česar je v Rusiji silno otežkočen železniški promet.

V Avstraliji imajo silne snežne zamete. Ponekod je te dni med snegom padala toča in divjal tak vihar, da je ruval drevje in brzojavne drogove. Pri tem je bilo ubitih mnogo ljudi in na stotine goveje živine.

Jzgleidi za prodajo živine

Posledice nove trgovske pogodbe z Italijo se že kažejo po naših krajih. Kupei se oglašajo zlasti v Medjimurju in Prekmurju ter kupujejo živino za Italijo. Zadnje dni so nakupili nad 50 vagonov živine.

Trgovci hodijo od hiše do hiše, ker se jim tako mudi, da ne utegnejo čakati na sejme. Zato tudi cene nekoliko rastejo. Biki so dosegli že ceno 550 dinarja za kilogram žive teže.

Za Italijanom dosedaj prodano živino so naši živinorejci prejeli skupno okrog dva milijona dinarjev.

Kaj se godi po svetu

V zunanjem svetu se zgošča pozornost Evrope na tri pozorišča, kjer se danes merijo sile Evrope.

Španija

Je še vedno tista nesrečna zemlja, na kateri sta trčila skupaj dva svetova. Okrog njuju se zbira vse, kar spada na eno ali drugo stran.

Boj še ni odločen in brzkone tudi še dolgo ne bo. Vojna sreča je omahljiva. Zdaj se nasmehe tej, zdaj oni strani, vsekakor pa Madrid slej ko prej drže v oblasti čete španske vlade. Posamezne države vzlic dolgotrajnim razpravam o nevtralnosti in o nevmešavanju v španske zadeve niso bistveno spremenile svojega stališča do Španije.

Rusija

Je vzbudila pozornost z novim političnim veleprocesom, ki je pokazal veliko trenje med posameznimi otenki komunizma. Zdi se nam, da

Moskovski državni tožilec Visinski, ki je zastopal obtožnico v procesu proti privrženecem Trockega.

sedanji dogodki v Rusiji potrjujejo staro pravilo, ki trdi, da vsaka revolucija končno sama sebe pogoltno.

Isto se sedaj godi v Rusiji. Voditelji nekdanjega komunizma niso zadovoljni s sedanjim in so radi tega rovali proti njemu. Sad tega je bil proces, v katerem je bilo 13 ljudi obsojenih na smrt, štirje pa na 8 do 10letno ječo.

Pravo ozadje te velike politične tragedije je težko podati, ker ga ne moremo poznati in ne poznamo. Kaj se godi v tej veliki kovačnici, nihče ne ve. Nepristransko bo o tem mogla poročati šele zgodovina.

Med procesom so obtoženci — sami vodilni ljudje — zapored priznavali svojo krivdo. Izpovedali so, da so po navodilih Trockega hoteli izzvati vojno med Nemčijo in sovjetsko Rusijo, ki naj bi povzročila padec režima in raztrgala Rusijo na kose. Priznali so tudi pristnost vseh dokumentov, ki dokazujejo njihovo veleizdajstvo. Radek je priznal, da je leta 1935, v svojem letovišču sprejel diplomatskega zastopnika neke srednjeevropske države, s katerim je tudi pozneje vzdrževal zveze, in je izjavil, da mu je Pjatakov po svoji vrnitvi iz Osla sporočil, da je Trocki, sklicujoč se na svoje razgovore s Hessom in drugimi osebami narodnosocialistične Nemčije, napovedal vojno za leto 1937, ko bo Nemčija popolnoma pripravljena. Leta 1936, si hoče namreč Nemčija — tako je baje trdil Trocki — zagotoviti nevtralnost Angleške ter se tudi sporazumeti s Francijo. To pa samo z namenom, da bi v Franciji sami povzročila desničarsko revolucijo, nakar bi se nenadoma vrgla na Francijo,

kar bi šele omogočilo napad na sovjetsko Rusijo... Podobne stvari so priznali tudi Ratajčik, Knjažev, Turok, Grace, Šestov in Strojilov.

Na koncu razprave so govorili zagovorniki obtožencev, deloma pa so obtoženci sami govorili v svojo obrambo. Pjatakov je ponovno potrdil izpovedi, ki jih je podal pri zaslišanju. Obžaloval je, ker Trocki ni prisoten. Govoril je kratko in poudaril, da je državni tožilec točno podal sliko dogodkov kakor tudi posamezne pre-

Pjatakov, eden izmed glavnih kolovodij veleizdaje, ki je bil v moskovskem procesu obsojen na smrt z ustrelitvijo.

stopke in zločine, ki se pripisujejo obtožencem. Karel Radek je govoril dve uri. Ugotovil je, da so bili v procesu podani mnogi tehtni dokazi o delu in moči protirevolucionarne organizacije Leva Trockega. Sam je to organizacijo obeležil kot sprednjo stražo sil, ki se pripravljajo za novo svetovno vojno. Trocki je postavil svojo organizacijo pred izvršena dejstva, tako da je bila prisiljena odzvati se njegovim pozivom k sabotaži. Poleg obstoječega centra je pričel Trocki ustanavljati še drugo tajno teroristično organizacijo, ki doslej še ni bila v celoti demaskirana. Sokolnikov je v svojem poslednjem na-

Ruski poslanik v Parizu, ki je padel kot politična žrtev zloglasne Čeke.

stopu pred sodiščem prosil za milost zase kakor tudi za vse soobtožene tovariše. Dejal je, da je sedaj Trockijeva protirevolucionarna organizacija uničena in da oni sami že niso več ničesar drugega kakor ostanki preteklosti, ki se ne bo več povrnili. Oglasilo se je še nekaj obtožencev, državni tožilec Višinski pa se je odrekel poslednji besedi.

Za tem se je sodni senat umaknil k seji, ki je trajala tri ure, nakar je bila razglašena

sodba

Obsojeni so: Pjatakov, Serebrjakov, Muralov, Livšič, Drobnič, Bohuslavski, Knjažev, Ratajčik, Norkin, Šestov, Turok, Grace in Pušin so obsojeni na smrt, Radek in Arnold na 10 let, Sokolnikov in Strojilov pa na 8 let ječe.

V utemeljitvi obsodbe je med drugim navedeno, da je v Rusiji obstojala tajna centrala trockistov, ki je delala zelo intenzivno po navodilih svojega voditelja v tujini. Centrala je skušala prevrniti sovjetski red, obnoviti kapitalistično družbo in izročiti oblast buržujem. Pri tem svojem delu se je centrala posluževala gospodarske in politične sabotaže, terorističnih dejanj in priprav za vojaški napad na Rusijo od zunaj. V ta namen so se trockisti pogajali z zastopniki Nemčije in Japonske. Lev Trocki se je pogajal tudi z nemškim ministrom in zastopnikom voditelja nemške narodne socialistične stranke Rudolfom Hessom. Trocki je pri tej priliki sprejel razne obveznosti za primer, če bi v sovjetski Rusiji nastopila vlada trockistov. Nemški vladi je ponudil teritorialne in gospodarske

Japonski general Terauchi, predstavnik vojaške stranke in velekapitala, ki se bori proti parlamentarizmu na Japonskem.

koncesije v škodo Rusije. Obenem so ponudili Japonski ozemlje v Amurju. Nemčija naj bi dobila dokaj obsežne gospodarske koncesije v ukrajinskih krajih. Trocki je nadalje obljubil, da bo ukinil oziroma razpustil tudi kolhoze in da bo preprečil nadaljnje pospeševanje ruske industrializacije. Prav tako je obljubil, da bo obnovil lastninske pravice, ki so jih imeli posamezni kapitalist v Rusiji že prej. Končno navaja razsodba, da je Trocki obljubil, da bo podpiral vojaško akcijo proti Rusiji in proti njeni sedanji oblasti s svojimi pristaši in sicer z vojaško sabotažo in vohunstvom.

Trocki

Je med tem izjavil v Mehiki, kjer sedaj živi, da je bila obsodba v procesu že v naprej določena in domenjena. Zanikal je vse, kar se očita njemu in njegovim pristašem.

Nestrpno in z največjo napetostjo pa je vsa svetovna javnost ta teden čakala Hitlerjevega govora v nemškem državnem zboru. Splošno se je pričakovalo, da bo Hitler v tem govoru pojasnil stališče Nemčije do vseh sedanjih važnih vprašanj in dokazal, da nemška miroljubnost in pripravljenost za spravo ne obstoja samo v besedi.

Hitlerjev govor

V svojem govoru Hitler ni podal tega, kar je natihoma marsikdo upal in pričakoval od njega. Obsirno je govoril o narodno-socialistični ideologiji, dotaknil se je razmer v Španiji in zlasti ostro nastopil proti komunizmu.

Načela plemenske politike je dejal, ne v djo do medsebojne odtujitve narodov, ampak do

prilavljalo vprizoritev lepe igre na sokolskem odru v šolski telovadnici. Čisti dobiček je namenilo revni šolski deci, kar je prav lepo in posnemanja vredno. Ker pa ima, kar se tiče telovadnice, svojo odločilno besedo šolski odbor, je ta prošnja dotičnega društva brez navedbe upravičenih razlogov odbil. S tem nekulturnim dejanjem javno izpričuje vsak, ki je tu soudeležen, da ni kos svoji nalogi. Ko sem to zvedel, sem se pa zopet vprašal: kdo neki pa je gradil oz. plačeval šolo in kakemu namenu naj služi? Kakor vem smo šolo zgradili vsi občani davkoplačevalci, pretežno kmetje, da služi osnovni izobrazbi mlad. občanov. Razen tega pa je čisto na mestu, da tudi služi nadaljnji izobrazbi odrasčajoče mladine, to je, da imajo tu domovanje tudi razna kulturna, dobrodelna in gospodarska društva, ki imajo obče koristni namen.

No, če bi se tako postopalo na celi črti in bi se reklo: šola oz. šolski prostori naj služijo izključno le v osnovnošolske svrhe, še ne bi morda imel pomislekov. Pa ni temu tako. Tu se igra partizanstvo. Zaenkrat je ven izrinjena le kmetsko-mladinska organizacija, ki po svoji zdravi ideologiji konservativnim srelnjevečanom ni všeč. Ostala društva se pa še naprej poslužujejo šolskih prostorov nemoteno. So pač nekatera privilegirana, ostala pa smatrajo bržkone »merodajni činitelji« kot brezpomembna. Dobro bi bilo, če bi se za te razmere zainteresirala oblast in napravila končno nekak red ter izbila iz samopasnih glav napačna pojmovanja o več ali manj vrednih. Pa tudi radi tega, ne le, da se tu ovira kulturno delo oblastvo dovoljenega društva, temveč ker se z oviranjem društvenega delovanja prikrajšuje dotok dohodkov v državno in banovinsko blagajno v obliki taks. Kar pa tudi ni malenkost.

Je pač zaenkrat tako in zanimive reči bi Vam, dragi čitatelji, še povedal, pa kaj, naš tov. urednik gode naj še drugim pustim prostora za besede. Rečem še samo to, veliko nas je, ki znamo trezno misliti in prav ravnati, bodimo pripravljene — bodoče delo. Vemo, da b' pr' d čas, to bodo govorili in odločali možje jasnih glav in po... stremljenj. Tedaj se bodo vprašali vsi »edanjš sanjači in prenapeteži: zakaj ni dal Bog kozi dolgega repa. Sentjurčan.

Kamnik

Naša gasilska četa je imela zadnji četrtlet svojo 55. redno letno skupščino, ki jo je otvoril predsednik g. Anton Cerer.

Z veseljem je po pozdravu navzočnemu predsedniku občine gospodu Antonu Stergarju, lahko ugotovil ogromno udeležbo članstva, kar je dokaz, da se ljudstvo zanima za gasilstvo, po drugi strani pa tudi potrdilo, da je naša četa res vedno složno delovala v smislu človekoljubnih gasilskih načel.

Na predlog predsednika smo izvolili najstarejšega aktivnega gasilca naše župe g. Ivana Glavača za častnega člana naše čete.

Z predsednikom čete je spregovoril predsednik občine, ki se je v svojih izvajanjih zelo pohvalno izrazil o delovanju članstva in vodstva ter obljubil četi vsestransko pomoč občine.

Sledila so nato običajna poročila odborovih funkcionarjev, ki so pokazala vsestransko uspešno delovanje čete. Vsa poročila so bila z odobravanjem vzeta na znanje.

Pred volitvami je nato g. Cerer apeliral na gasilce, naj si po svojem lastnem preudarku izberejo novo upravo. Naj pa se pri tem ne ozirajo na politično pripadnost tega ali onega člana, ampak le na korist čete in bratstva med gasilci.

Pri nato sledečih volitvah je bil z ogromno večino glasov izvoljen dosedanji predsednik g. Cerer. Volitev se je izvršila z listki.

Ostali odbor smo volili z vzklikom in je bila z malimi spremembami izvoljena dosedanja uprava.

Kamniški gasilci smo pokazali, da nam je gasilstvo sveto. Zato pa složno in bratsko vsi: »Na pomoč«

Mlatič

Kaj pa slučaj na Golem?

V fari Golo pod Kurešekom in Mokercem živi trden, žilav, priden a tudi prav bister kmet-ski rod. V neprestani borbi z naravo je z marljivostjo premagal skopo in neradodarno zemljo, tako da živi za silo, če plodove svojih rok sam primerno uporablja. Če se pa na njegove žulje kdo preveč trdo nasloni ali celo pregloboko vsesa, pa stisne pest. Ta pest je trda, posebno kadar se bori zoper krivico. Znan je slučaj, ko so nedavno Goljani vodili boj s prejšnjim — ne zaradi verskih resnic — nego zaradi prevelikih dajatev. Ker cerkvena oblast dolgo ni mogla uvideti, da imajo prav kmetje, bi bilo skoro prišlo do izstega iz cerkve. To je končno prisililo cerkveno oblast in jim je poslala — novega. — Pa je tudi s tem prišlo hitro do spora, zopet ne zaradi dogem in vere, nego iz istih razlogov, zaradi prevelikih dajatev in zlasti za svobodnega človeka ponižujoče tlake. Spor je že tako daleč, da je spomenico podpisalo 55 posestnikov, to je ogromna večina faranov — pravo in resnično »ljudstvo« tudi po pojmih akcionarjev — ter jo poslalo škofu. G. dušni pastir Smodej je rekel na shodu v Unionu med drugim tudi govoreč o učiteljstvu: »Tako je še vedno zlasti tudi del učiteljstva. Zato ima ljudstvo pravico zahtevati, da se tako učiteljstvo odstrani!«

Zdaj bi z ozirom na resnično pekoči slučaj na Golem jaz rad izvedel, če ima ljudstvo tudi pravico kaj zahtevati glede dušnih pastirjev?

Najdena svinja

Na »mlatičev« poziv z dne 20. preš. m. v zadevi zgubljenega prašiča med Žalno in Višnjo goro, nam je v veliko čast sporočiti, da smo našli v tukajšnjih gozdovih med Peščenikom in Sv. Duhom neko zgubljeno prase.

Vaščani iz obeh omenjenih vasi smo v veliki radosti in veselju, da se je prase našlo, organizirali takoj pošten prevoz praseta na dom onega kmeta, ki se mu je ščetinar zgubil. Ko pa smo prišli s celo procesijo radovednih vaščanov ven iz gozda proti Žalni, smo ugotovili, da ne peljemo v kurniku prašiča, ampak navadno svinjo.

Ker smo Višnjani in Žaljani v zadregi, da nas ne zadene kako sumničenje ali celo kak nepredviden kazenski paragraf, prosimo »mlatič«, naj nam javi čimprej, kaj naj zdaj s svinjo naredimo?!

Čudna igra slučaja

V Murski Soboti izhaja političen časopis pod naslovom »Murska Krajina«. V tem listu sem čital 24. jan. t. l. na prvi strani lep in navdušen članek pod naslovom »Finančna politika«. Članek ima toliko pohvale, da postoji opasnost, da ne bi ljudje silili v Prekmurje iz tistih krajev Slovenije, kjer gospodarsko stanje ni tako rožnato. Jaz sem odkril celo stavek: »Naše gospodarsko stanje se je res vidno popravilo!« — Vsakemu treba privoščiti, če si je popravil gospodarsko stanje, tako tudi člankarju v Prekmurju. Jaz pa sem brskal dalje in po nesreči našel na zadnji strani kar 7 (sedem) dražbenih oklicev, vseh 7 od okrajnega sodišča v Murski Soboti!

Obtožilna poizkušnja

Pri edicijah »Katoliškega tiskovnega društva« ne zapazimo redovno posebne sramežljivosti. Če se pa tak slučaj primeri, so vzroki vselej globoke narave. Naravno, da se vselej trudimo, kako bi razvozljali skrivnost. V 21. številu »Slovenec« nam nudijo tak svetel primer pod naslovom »Dobovac«. Skrili so ta dopis — skrili

pravimo, kajti je čista vest še vedno najboljša bogastvo! — na 8. stran med oglase, za radijske programe v višino osmrtnic, da bi ga sigurno čital le — g. dopisnik. Tu čitamo med ostalim, res senzacionalno vsebino! — zlasti tole: »In sedaj so se JNSarji v Dobovi na lastne oči prepričali, da se dr. Maček bore malo meni za dobovske JNSarje in za njihove vodje, pač pa išče zveze z dr. Stojadinovičem, ki vodi Srbe in z dr. Korošcem, za katerega se je odločila vsa Slovenija. Torej imajo pristaši v Dobovi prav, ko pravijo, da bo moral v Sloveniji iti za dr. Korošcem, kdor bo hotel veljati za pravega prijatelja dr. Mačka v Sloveniji, torej bo tudi v Dobovi poštena pot do dr. Mačka le potem vplivnejših oseb, ne pa JNSarske liste.« —

Klobasa je še mnogo daljša, pa ne moremo s celo na dan. Zadošča pa že to, da se uverijo čitatelji »Mlatič«, da take težke preizkušnje ubogi časopisni papir v Sloveniji še ni doživel. To je več kakor deset lokomotiv!

Domači dogodki

† Valentin Mravlje

V Lukovici pri Brezovici je pred kratkim za vedno zatisnil oči posestnik g. Valentin Mravlje, oče narodnega poslanca in boreca za kmetske pravice g. Milana Mravljeta.

Truplo pokojnikovo so ob veliki udeležbi občinstva položili k večnemu počitku na farno pokopališče v Brezovici na Svečnico.

Pokojniku ohranimo lep spomin, vsem preostalim pa izrekamo pristrčno sožalje.

× Obveznice 6% obligacijskega posojila mestne občine ljublj. so podpisnikom na razpolago in se podpisniki lahko že v sredo 3. t. m. in naslednje dni zglasijo v Mestni hranilnici ljubljanski s potrdilom o podpisu in bodo prejeli njim pripadajoče obveznice. Mestna hranilnica bo še posebej obvestila podpisnike o tem, vendar jim ni treba čakati na to obvestilo, temveč obveznice lahko že takoj dvignejo.

× Naša vina na svetovni razstavi v Parizu. Dne 12. septembra bo v okviru te velike svetovne razstave otvorjena tudi mednarodna vinska razstava, na kateri bo zastopanih 28 vinorodnih držav. Na to razstavo je povabljen tudi Jugoslavija, ki bo skušala ugodno priliko izkoristiti za velikopotezno propagando za naša vina.

× Stroj je ubil petdesetletnega predelaveca Ivana Tikviča v mariborski tovarni »Splošne stavbene družbe«. Pri pregledu stroja za zavijanje pločevine se je s hrbtom dotaknil osi tega stroja. Os je Tikviča zgrabila in ga tako zmrcvarila, da je v nekaj trenutkih izdihnil.

× Na mednarodnem velesejmu v Milanu bodo razstavljeni vsi jugoslovanski proizvodi, za katere se zanimajo italijanski trgovci.

× Gasilska četa v Sevnici je sklenila s posebnim pismom pozdraviti svojega častnega člana Josipa Turka. V pismu izraža četa nemejeno zaupanje enkrat razrešenemu starosti Gasilske zveze in dvakrat odstavljenu starešini Gasilske zajednice dravske banovine ter ne-sebičnemu delavecu v dolgi 50letni dobi.

Ne samo čaj...
„Naš čaj“
je najboljša domača
zeliščna krepilna pijača.
NAŠ ČAJ
dobite v spec. trgovinah

KMETJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

× **Uradni tečaji za tuji denar v februarju.** Finančni minister je za februar določil naslednje uradne tečaje: 1 napoleonor 303 din, 1 zlata turška lira 344, 1 angleški funt 238'50, 1 ameriški dolar 43'30, 1 kanadski dolar 43, 1 nemška marka 14'50, 1 poljski zlot 8'15, 1 avstrijski šiling 8'00, 1 belga 7'30, 1 madžarska penga 8'70, 1 brazilski milrajs 2'50, 1 egiptski funt 217, 1 urugvajski pezos 22, 1 argentinski pezos 13, 1 čilski pezos 1'50, 1 turška papirnata lira 34'20, 100 albanskih frankov 1390, 100 francoskih frankov 202, 100 švicarskih frankov 1000, 100 italijanskih lir 227'70, 100 holandskih goldinarjev 2370, 1 bolgarski lev 45, 1 romunski lej 32, 100 danskih kron 947'50, 100 švedskih kron 1094'50, 100 norveških kron 1066'70, 100 španskih pezeta 200, 100 grških drahem 39, 100 češkoslovaških kron 152, 100 finskih mark 93'60, 100 letonskih latov 780 din.

× **Z brezplačnimi železniškimi voznimi listki so barantali nameščenci zagrebške »Narodne zaštitke.** To društvo je prejelo od ravnateljstva državnih železnic večje število brezplačnih voznih listkov, ki so jih pa uslužbenci — prodajali. Tajnik društva, ki je imel samo Din 1500 — mesečne plače, si je na tak način seveda lahko kupil sobno opremo za Din 50.000 —. Več uslužbencev je aretiranih.

× **V dalmatinskem rudniku Monte Promina** se je zrušil opuščeni premogokopni rov in podsul tri rudarje. Dva so rešili, tretji, Peter Lončar, pa je mrtev.

× **Radi pijače in kart sta v Travniku** opala 25letnega delavca Jurija Budimiroviča sinova dveh imovitih družin iz Zenice, Hasan in Ahmed. Pretepla sta delavca do nezavesti, mu pobrala 250 din, njegov 14dnevni zaslužek, in odšla v gostilno, kjer pa so ju kmalu prijeli orožniki.

× **Časopisov in periodičnih tiskovin** izhaja samo v Ljubljani 146! Med temi so 4 dnevnik, 2 lista, ki izhajata po trikrat na teden, 22 tednikov, 113 mesečnikov in še več drugih listov.

× **Trgovska pogodba naše države z Romunijo** so bila te dni uspešno končana. Zapisniki o tem bodo podpisani, kakor hitro jih odobri jugoslovanska vlada.

× **Na zakurjeno peč je legla v svoji hiši** na Izanski cesti v Ljubljani 70letna kmetska posestnica Neža Čičeva. V peči je po malem tlelo; ker pa je bila že stara in razpokana, so skozi špranje uhajali plini in kmetico usmrtili.

Rezika Lebanova:

Slovensko dekle

Jedro zla

Med socialnimi vprašanji, ki zanimajo in morajo zanimati slovensko vas, ni v zadnji vrsti vprašanje naših deklet. Zdrava, dobro vzgojena in zavedna dekleta pomenijo vasi najboljše jamstvo za zdrav in življenja sposoben naraščaj. Pa ne samo to! Tudi dekleta, ki odhajajo raz vas v industrijska središča, v mesta in celo v tujino, pomenijo lahko močne in trajno zdrave in žive veje narodovega drevesa, veje, iz katerih nastane lahko blagodejna in srčno posredujoča vez med različnimi družabnimi stanovi in kmetiskim slojem ali pa bič in nadloga za te in one. Če se kmetjski človek doslej ni kdo ve kaj ukvarjal s tem vprašanjem, mu tega ne smemo šteti v zlo. Saj vemo, da so ljudje do najnovejših dni naše podeželje namenoma vzgajali v nesamostojnost, v slepo poslušnost in pokorščino. Kakor hitro se je vas začela dramiti, pa je butnilo ob njo toliko nalog, da ni bilo mogoče zajeti vseh hkratu. Verjetno bo tudi minilo še precej časa, preden bo vas sama vsemu kos.

Tak položaj delavk in delavcev, ki jim je vas res pri sreči in kmetstvo več kakor reklamna beseda, seveda nikakor ne opravičuje, da bi s prekrižanimi rokami čakali boljših časov. Kdor ima količkaj volje in sposobnosti, vsak je poklican na delo in pomoč. Le tako lahko upamo, da

Proti malokrvnosti, bledici, slabosti in pomanjkanju teka je

„FERRODOVIM“

preizkušena in priporočljiva zdravilna specialiteta.

»FERRODOVIM« je prijetno sladko zdravilo, zlasti za slabotne in v rasti zaostale otroke, posebno pa za otroke, ki ne jedo radi.

»FERRODOVIM« je zdravilo za ženske, katere po porodu oslabijo vsled izgube krvi in za one, katere vsled malokrvnosti izgubijo svoje mesečno perilo.

Za dober uspeh zadostujejo 2 do 3 steklenice. »FERRODOVIM« razpošilja po povzetju: Mr. ph. A. MRKUSIČ, lekarnar, Mostar, Primor. banovina. Poštni predal 30 d. Cena 1 steklenice Din 40'—, 3 steklenice Din 110'— franko.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Oglas reg. pod S. Br. 6682/32.

× **Zaradi neznatne malenkosti** so se sporekli v Črenšovecih v Prekmurju tamkajšnji cigani. V gneči je v krvi obležal 28letni cigan Adam, ki mu je nekdo za vratom prerezal žilo odvodnico. Orožniki iščejo ubijata.

× **Zaradi vehunstva** je državno sodišče za zaščito države obsodilo rudarja Josipa Novaka, doma iz Rovt nad Logatecem, na 20 let ječe in trajno izgubo častnih pravic.

× **Predsednik vlade dr. M. Stojadinović** se je te dni vpisal kot aktivni član Sokola. Pri tej priliki je stareštvu Sokola zagotovil, da bo vlada prožila Sokolstvu vsako pomoč, kakor jo zasluži sokolska ideja.

× **Pri sankanju** se je smrtno ponesrečil na Ljubnem 9letni posestnikov sinko Anton Molari iz Podplanine pri Ljubnem. Ko je s sankami pribrazil mimo nekega kraja, kjer so prav tedaj podirali drevje, je tresčilo nanj deblo in ga močno poškodovalo. Še isti večer je deček radi izkrvavitve umrl v celjski bolnici.

× **Vžigalniki so zopet dovoljeni**, uvedena pa je zamje monopolska taksa letnih 100 dinarjev brez ozira na kakovost vžigalnika. Za uvoz vžigalnikov iz tujine je treba imeti pismeno dovoljenje monopolske uprave. Kontrolo glede pravičnega plačevanja taks vrše organi finančne kontrole. Takso po Din 100'— je treba plačati vsako leto do konca januarja, letos pa do konca marca. Za kršilce novih predpisov so določene kazni od 20 do 500 dinarjev.

bomo v doglednem času tudi na vasi preorali vse ledine in da bomo zlasti ženske uveljavile svoje sile. Pri tem nam niso vzor tiste plehke in površne družice iz drugih slojev, ki vidijo bistvo ženskega vprašanja v brezpomembnem izenačenju z moškimi na posameznih poljih družabnega življenja. Nasprotno! Taka borba se nam zdi marsikdaj smešna in je za žensko samo čisto celo kvarna. Zato jo me odklanjamo, oziroma gremo mimo nje. Vemo namreč, da je narava obema spoloma dala različne naloge. Šele tedaj, če oba spola v medsebojnem podpiranju in razumevanju te naloge kolikor mogoče popolno in neoporečno opravljata, nam bodo dani pogoji za zdrav nadaljnji razvoj družbe.

Po teh kratkih uvodnih besedah si hočemo ogledati položaj našega dekleta na kmetih z vseh strani in vidikov ter v prvi vrsti premočriti položaj tistih deklet, ki ne dobe doma kruha, ampak morajo za daljšo dobo ali celo za vedno po svetu, kjer se nam jih mnogo, premnogo izgubi.

Usoda teh deklet je tako žalostna in njih življenjski delež čisto tolikanj krut, da se jih spomnijo tu in tam celo ljudje, ki na deželo radi gledajo bolj z viška. Skoraj vsako leto se jih po nekajkrat spomni tudi dnevni tisk in stoka o »naši krvi«, ki se nam izgublja po svetu.

Tako stokanje sicer v kakem čitatelju tu in tam vzbudi občutek usmiljenja ali ginjenosti, v bistvu ni pa z njim nikomur dosti pomagano. Kadarkoli prebiram take spise in sestavke, se mi zdi kakor kramljanje ob mrtvaškem odru

× **Naš izvoz** je lani v decembru dosegel znesek 615 milijonov dinarjev in je bil za 264 milijonov dinarjev večji kakor v decembru leta 1935.

× **Iz zapora je hotela na oni svet** neka 22letna brezposelna delavka v Celju. V policijskem zaporu je popila količino octove kisline. Obupano dekle so prepeljali v zadnjem hipu v bolnico, kjer so ji še rešili življenje.

× **Spet je zahtevala človeško žrtev** tragična usoda. Na železniški progi tik št. Vida nad Ljubljano je hotela čez progo — čeprav so bile zapornice zaprte — vdova po železniškem delavcu, siromašna kronska upokojenka Marijana Trojanšek. V megli ni opazila lokomotive, ki se je z veliko brziho vračala iz št. Vida v Ljubljano. Stroj je vrgel žensko kakih 12 m daleč v stran, kjer je takoj obležala mrtva.

× **Smrtna nesreča na parniku »Topolice.** Pri Pančevu je med ledenimi ploščami obtičalo več ladij, med njimi tudi parnik »Topolice«. Posadke so se umaknile na kopno, na ladjah pa so ostale samo straže. Na omenjeni ladji je stražil strojnik Matijević. Ker ga je zeblo, je nasul v prazno petrolejsko kanto žerjavce in zadremal. Medtem se mu je vnela obleka. Ko so mu prihiteli na pomoč, je bil že tako opečen, da je kmalu po prevozu v bolnico umrl.

× **Pred letom dni** je dobil posestnikov sin Jožef Zelenik v Vinterovcih pri nekem fantovskem prelepu hud udarec s kolom po glavi. Letos sredi januarja je fant umrl. Šele čez nekaj časa po pogrebu so vstale govorice, da je pravi vzrok smrti udarec, ki ga je dobil pred letom dni. Sodišče je zato odredilo preiskavo in izkop trupla. Pri tem so ugotovili, da je imel fant radi tistega udarca — počeno lobanjo in je sedaj res zavoljo tega umrl.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

kje v hribovskem naselju. Ljudje gledajo mrliča, smrt jih je presunila, pa so razneženi. Kako je škoda rajnega in kako bi se lahko živel. Kako je bil dober, priden, skrben in varčen. In nemara še ne bi umrl, če se ne bi bil takrat in takrat prehladil in pri tem in tem delu pretegnil in prevzdignil.

V zavesti krivde ta in oni sosed sklone glavo in obmolkne. Zaveda se, da bi bil rajnemu tedaj lahko priskočil na pomoč. Morda en sam dan, morda le nekaj ur, pa bi današnji mrlič sedaj ne bil med rajnimi, ampak bi se z vso soseseško še sedaj veselil življenja.

Tako nekako je z nami, ko stokamo o krvi, ki se nam izgublja po svetu.

Kdo je tega kriv? Kdor ljubi odkritosrčnost, komur je kaj do resnice, ta bo brez oklevanja priznal: »Mi!«

Res lepo zveni beseda o tujini-mačehi, res je pretresljivo govoriti o skušnjavah in pasteh, v katere svet lovi našo kri, toda vse to je samo — beg pred resničnostjo!

Kako moremo pričakovati ali celo zahtevati, da boji tujina naši krvi mati, če pa ji je domovina sama le prepogosta — mačeha? In kako moremo od koga zahtevati in pričakovati, da bo varno hodil po neznanih potih, če mu ne damo niti najpotrebnejšega s seboj?

Prvo in največje gorje, ki z njim obremenimo v svet odhajajoča dekleta, je laž. To je treba odstraniti, če sploh hočemo pomagati.

Iz tujine

■ Na obroke si morajo kupiti protiplinske maske uradniki romunskih ministrstev. Tako je sklenila romunska vlada in bodo odslej vsak mesec odškrtnili uradnikom primeren procent plače, kolikor pač znaša obrok za protiplinsko masko.

■ Silovit vihar je divjal te dni na Portugalskem. Ciklon je dosegel nad Lisabono in reko Tajo brzino 100 km na uro. Reka je bila tako razburkana, da niti vojne ladje niso mogle pluti po njej. Vihar je s koreninami vred ruval dreve. Telefonske in telegrafске zveze so pretrgane. Poročila vedo povedati o izredno velikem številu ranjenecv. Koliko je mrtvih, doslej še ni ugotovljeno.

■ Mednarodna konferenca za proizvodnjo sladkorja bo letos aprila meseca v Londonu. Na tej konferenci bodo sprejeli mednarodno obvezne sklepe o proizvodnji in prodaji sladkorja.

■ Fašizem in samomori. Nemška uradna statistika, objavljena za leto 1936., dokazuje, da število samomorov v fašistični državi narašča. L. 1934. je bilo v vsej Nemčiji 6065 samomorov. L. 1936. pa je bilo samo v 57 večjih mestih (upoštevana so bila samo mesta z nad 100 tisoč prebivalci) — 6280 samomorov. Pri tem niso upoštevani samomori v manjših krajih, trgih in vaseh. Beg iz življenja je torej v Nemčiji precej velik.

■ Boj z morskimi razbojniki. Pred kratkim so blizu Honkonga napadli neko kitajsko ladjo morskimi razbojniki, zvezali posadko in jo zaprli v nek spodnji oddelek ladje. Zaprti mornarji pa so našli tam nekaj dinamita, razbili vrata in jeli z dinamitom napadati morske razbojnike. Večino so jih pobili, drugi pa so poskakali v morje in potonili. Izmed mornarjev sta bila ubita samo dva. Ladja je bila sicer tudi poškodovana, vendar so mornarji z njo še srečno pripluli v pristanišče.

■ Francoski minister za narodno zdravje je dopotoval te dni v Moskvo, da se udeleži četrtega svetovnega kongresa za pobijanje veneričnih boleznih.

■ Romunska vlada je prepovedala odpluti španski ladji »Comperca«, ki je natovorjena z bencinom za v Valencijo.

■ Ameriška vlada je te dni odobrila načrte za gradnjo treh novih ladij, dveh križark in ene podmornice.

Kolki so izginili s pritožbe gasilcev

Bivši starešina gasilske zajednice za dravsko banovino g. Josip Turk in tajnik g. Pristovšek sta vložila na ministrstvo za telesno vzgojo pritožbo zoper razrešitev starešinstva gasilske zajednice. Ravno tako so vložili pritožbe tudi nekateri drugi razrešeni funkcionarji zajednice. Ministrstvo je pritožbe zavrnilo z motivacijo, da niso po predpisih kolkovane in da zlasti manjkajo kolki po 20 din za rešitev.

Te dni so bili o tem obveščeni podpisniki pritožb. Oni so izjavili, da so bile vse pritožbe, ko so bile vložene, točno po predpisih kolkovane. Na policijski upravi v Ljubljani je včeraj g. Pristovšek v prisotnosti službujočega komisarja ugotovil, da se na pritožbah še sedaj pozna, kje so bili kolki prilepljeni, in da so torej kolki z aktov izginili potem, ko so jih podpisniki že odposlali na ministrstvo. Zato smatrajo pritožniki, da ni upravičena vrnitev pritožb z utemeljitvijo, da niso predpisno kolkovane.

O teh ugotovitvah je bil pred policijskim komisarjem, ki se je o navedenem stanju aktov sam prepričal, sestavljen zapisnik, nakar so bile, nakar so bile pritožbe vrnjene ministrstvu za telesno vzgojo v stvarno reševanje. Gasilci in vso javnost pa bodo zelo zanimale ugotovitve preiskave, ki bo brez dvoma uvedena o tem, kam so kolki izginili.

Žrebanje srečk Rdečega križa

Pri žrebanju, ki se je vršilo dne 15. pr. m., so bile amortizirane sledeče serije: 186, 454, 711, 1029, 1352, 1521, 1809, 1972, 2393, 2674, 2782, 3077, 3153, 3571, 4009, 4198, 4348, 4376, 6885, 6978, 7484, 7591, 7681, 7941, 8244, 8251, 8337, 8455, 8995, 9754.

Večje dobitke so zadele naslednje serije: ser. 8914, št. 2, Din 25.000; ser. 5554, št. 66, Din 1.000;

ser. 1036, št. 72, Din 500; ser. 5100, št. 93, Din 500; ser. 82, št. 35, Din 200; ser. 9478, št. 98, Din 200; ser. 443, št. 69, Din 200; ser. 7443, št. 42, Din 200; ser. 9728, št. 49, Din 200.

Po 50 dinarjev so zadele naslednje serije: ser. 676, št. 73; ser. 1600, št. 55; ser. 2295, št. 78; ser. 2920, št. 24; ser. 3403, št. 13; ser. 3742, št. 91; ser. 4212, št. 55; ser. 5676, št. 16; ser. 8199, št. 66; ser. 9036, št. 30; ser. 9857, št. 74; ser. 745, št. 12; ser. 1124, št. 54; ser. 2203, št. 65; ser. 2716, št. 19; ser. 2936, št. 86; ser. 3741, št. 15; ser. 3864, št. 100; ser. 4085, št. 24; ser. 9434, št. 36.

Sejmi

7. februarja: pri Sv. Barbari v Halozah.
8. februarja: pri Sv. Lenartu, okr. Slov. gradec, v Dobrni, St. Vidu pri Stični, Radohovi vasi, Kranju, Središču.
9. februarja: v Grabovem, Kamniku, Mengšu, v Zagorju ob Savi, Ormožu, Mariboru, v Dol. Lendavi.
10. februarja: v Brežicah, Celju, Hrasniku, Dolu, Mariboru, Ptuj, Trbovljah, pri Sv. Juriju pri Celju.
11. februarja: v Črnomlju, na Vrhniki, v Velenju, Turnišču.
12. februarja: v Vel. Cirkniku, Motniku, Mariboru.
13. februarja: v Boštanj, Vuzenici, Celju, Trbovljah, Brežicah.

Važnejša radio predavanja

od 7. do 14. februarja 1937.

Nedelja, 7. febr. 9.45: Verski govor (g. Jože Jagodič) — 17.00: Kako zatiramo škodljivce sadnega drevja (g. Flego).

Ponedeljek, 8. febr. 18.00: Zdravniška ura (g. dr. Brecelj).

Torek, 9. febr. Nastop malih harmonikarjev (g. Rančigaj) — 18.40: Arabski imperij (kalifat), g. Fr. Terseglav.

Sreda, 10. febr. 18.40: Pomen rudarstva za naše nar. gospodarstvo (g. V. Gostiša).

Petek, 12. febr. 11.00: Borba za morskobino — potapljači, vodi g. Zor. — 18.00: Ženska ura: Vzgoja otroka (gdč. A. Lebarjeva).

Sobota, 13. febr. 18.40: Naravni zakoni, zvočnost in še kaj (g. prof. M. Adlešič) — 20.00: O zunanji politiki (g. dr. Kuhar).

Kmetski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47 Rač. poš. hran. št. 14.257 Brzjavni: Kmetskodom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Naznanjamo tužno vest, da nam je umrl naš nepozabni sopro, dobri oče, brat, stric, stari oče, tast, gospod

Valentin Mravlje

v visoki starosti 83 let, na svojem domu v Lukovici pri Ljubljani.

Žalujejo rodine
Mravlje, Urbančič, Škoporc

Trte cepljenke

po zmernih cenah, razne domače sorte na brezhibnih podlagah

Zahtevajte cenike „Trtnice Kmetijske družbe v Slovenskih Konjicah“